

Trung Quốc mặt mặt bác bỏ phán quyết, mặt mặt đã có những điều chỉnh trên thực địa và ngoại giao để hạn chế những tác động lan tỏa và virus kinh. Tuy nhiên, câu hỏi đặt ra là liệu những thay đổi trong cách tiếp cận của Trung Quốc có tính lâu dài hay chỉ là sách lược. Bài viết sẽ phân tích ứng xử của Trung Quốc sau phán quyết để tìm kiếm giải pháp cho câu hỏi đó.

Tóm tắt

Phán quyết của Tòa Trọng tài ngày 12/7/2016 tạo ra một cơ chế pháp lý mới có lợi cho các nước đi cao vai trò của Công ước Luật biển (UNCLOS) ở Biển Đông. Sự hội tụ của nhu cầu nhân tố bên trong và bên ngoài đã buộc Trung Quốc phải chấp nhận những điều chỉnh có tính chi phối để hạn chế tác động của Phán quyết, tránh sự chú ý của công luận quốc tế, đồng thời ngăn chặn các tập hợp lực lượng bất lợi cho Trung Quốc. Tuy nhiên, Trung Quốc vẫn tiếp tục mở rộng các điểm chiếm đóng, hiện đại hóa hải quân, cũng cố chế độ quân ở Hoàng Sa và Trường Sa, và cố tình duy trì mô hình trong yêu sách để tạo ra cơ sở cho các hoạt động mở rộng trong tương lai.

Từ khóa: Biển Đông, Tòa Trọng tài, Trung Quốc.

Ngày 12/7/2016, Tòa Trọng tài thành lập theo Phụ lục VII của Công ước Liên Hợp Quốc về Luật Biển công bố Phán quyết cuối cùng về vụ kiện giữa Phi-líp-pin và Trung Quốc liên quan đến tranh chấp ở Biển Đông. Phán quyết là thắng lợi lớn cho Phi-líp-pin với việc Tòa Trọng tài ủng hộ phần lớn các khiếu nại của nước này, gồm có: (1) bác bỏ yêu sách “đường lưỡi bò” dựa trên quy định lịch sử, (2) tước bỏ các thực thể ở Trường Sa không phải là đảo và cũng không tạo thành một quần đảo; (3) bãi Vành Khăn và Cồn Rong là bãi cạn cạn chìm thuộc thềm lục địa của Phi-líp-pin, (4) Trung Quốc đã vi phạm các nghĩa vụ đảm bảo an toàn trên biển; (5) Trung Quốc đã vi phạm các nghĩa vụ liên quan đến bảo vệ môi trường biển. [1](#)

Phán quyết tạo ra một cơ chế pháp lý mới có lợi cho các nước đi cao vai trò của Công ước Luật biển (UNCLOS) ở Biển Đông. Tuy nhiên, thắng lợi về pháp lý chưa được chuyển hóa thành áp lực cụ thể trên thực địa, chính trị và ngoại giao để buộc Trung Quốc tuân thủ luật pháp quốc tế. Thực tế cho thấy, Trung Quốc một mặt bác bỏ phán quyết, một mặt đã có những điều chỉnh trên thực địa và ngoại giao để hạn chế những tác động lan tỏa về kinh tế. Trung Quốc tiếp tục ra mắt những hòn đảo khác chế độ quản lý các sáng kiến chính trị, ngoại giao để khu trú vấn đề Biển Đông và ngăn chặn các nước liên quan nêu và vi phạm phán quyết. Tuy nhiên, câu hỏi đặt ra là liệu những thay đổi trong cách tiếp cận của Trung Quốc có tính lâu dài hay chỉ là sách lược. Bài viết sẽ phân tích những xu hướng của Trung Quốc sau phán quyết để tìm kiếm giải pháp cho câu hỏi đó.

Giảm gây hấn, tập trung củng cố nguyên trạng mới

Sau phán quyết, Trung Quốc nhìn chung giảm mức độ quyết đoán ở Biển Đông nhưng tiếp tục củng cố thế đứng chân trên các điểm chiếm đóng. Có thể thấy, Trung Quốc ra tuyên bố bác bỏ và bất chấp phán quyết của Tòa trọng tài bằng nhiều hoạt động: (1) tiếp tục chiếm đóng Bãi Vành Khăn (Vành Khăn), (2) tiếp tục xây dựng và cho phép máy bay dân sự hạ cánh trên Bãi Vành Khăn, (3) ban hành và thực hiện lệnh cấm đánh bắt cá năm 2016 và 2017, Trung Quốc can thiệp bất hợp pháp vào quyền chủ quyền của Phi-líp-pin và Việt Nam. [\[1\]](#)

Tuy nhiên, Trung Quốc có hai dấu hiệu nhằm giảm căng thẳng. Thông qua Tuyên bố của Chính phủ Trung Quốc về chủ quyền và lợi ích ở Biển Đông ngày 12/7/2016 (gọi tắt là Tuyên bố 12/7) và Sách trắng của Quốc vụ viện về lập trường giải quyết tranh chấp giữa Trung Quốc và Phi-líp-pin ở Biển Đông ngày 13/7/2016 (gọi tắt là Sách trắng 13/7) Trung Quốc tái khẳng định chủ trương giải quyết hòa bình các tranh chấp ở Biển Đông trên cơ sở của luật pháp quốc tế, bao gồm UNCLOS. Bên cạnh đó, các lực lượng của Trung Quốc trên thực địa không còn truy đuổi dân của Phi-líp-pin tiếp cận vùng đánh bắt cá truyền thống xung quanh Bãi cạn Scarborough. [\[2\]](#)

Về phương diện quản lý, Trung Quốc tìm cách hạn chế hoạt động của ngư dân với việc thông qua Kế hoạch Ngụ nghị năm năm lần thứ 13 (1/2017), trong đó có (1) quy định giảm 1/6 số lần đánh bắt (tức 12 triệu tấn hiện nay xuống còn 10 triệu tấn trong vòng 5 năm tới), (2) quy định mới của chính quyền Hội Nam nhằm kiểm soát việc số lần đánh bắt sò tại vùng (giant clam) của ngư dân ở Đàm Môn (Tanmen). [\[3\]](#) Bên cạnh đó, Trung Quốc tăng cường hợp tác với Phi-líp-pin trong lĩnh vực chấp pháp biển với việc thành lập Ủy ban Cảnh sát biển liên hợp với Phi-líp-pin (2/2017) và triển khai các hoạt động tuần tra chung cùng Phi-líp-pin; [\[4\]](#)

(4) tăng triển khai các hoạt động thám dò dầu khí mới ở những vùng biển của các nước khác, hoặc là vùng được coi là tranh chấp.

Liên quan đến cáo buộc về việc tàu Trung Quốc thám dò khu vực Benham Rise ngoài khơi Aurora (Phi-líp-pin), Trung Quốc cho rằng các tàu này thực thi “nguyên tắc tự do hàng hải” và “quyền qua lại không gây hại” và Trung Quốc tôn trọng đầy đủ quyền lợi thẩm quyền của Phi-líp-pin với Benham Rise. [\[5\]](#) Tháng 3/2017, báo

chỉ đưa tin rằng lãnh đạo của Hội Nam có kế hoạch xây dựng trạm giám sát môi trường ở Scarborough, nhưng Bộ Ngoại giao Trung Quốc ngay lập tức bác bỏ thông tin này. [\[6\]](#)

Trung Quốc cũng chế độ kiểm soát phần lớn của đường biển, ngăn chặn các thuyền và hoạt động kích động chế độ dân tộc. [\[7\]](#) Ngay sau Phán quyết, một số cuộc biểu tình quy mô nhỏ xảy ra ở nhiều địa phương ở Trung Quốc, kêu gọi tẩy chay hàng hóa Mỹ và Trung Quốc. Tuy nhiên, các hãng thông tấn của Trung Quốc phê phán “chế độ dân tộc mù quáng” khi các công dân mạng kêu gọi tẩy chay hàng hóa nước ngoài (Iphones và KFC).

Tuy nhiên, điều đáng quan ngại hơn là Trung Quốc đẩy mạnh các hoạt động quân sự để củng cố năng lực triển khai sức mạnh và kiểm soát Biển Đông, bao gồm tập trận, tuần tra trên không và cũng có các tiến độ, hạm đội ở Hoàng Sa và Trường Sa. Các hành động tập võ tinh gần đây cho thấy Trung Quốc liên tục mở rộng các cơ sở quân sự ở Hoàng Sa: (1) ba trong số tám thềm mà Trung Quốc kiểm soát đã được xây dựng cũng có thể tiếp nhận một số lượng lớn các tàu dân sự và hải quân; (2) bốn hòn đảo nhỏ khác có cũng như hơn và một cũng được xây dựng trên đảo Duy Mộng; (3) năm đảo ở Hoàng Sa có bãi đáp trực thăng, trong đó đảo Quang Hòa (Duncan Island) có căn cứ trực thăng; (4) trên đảo Phú Lâm được bứng đắp mở rộng và nhiều nhà chứa máy bay được xây dựng. [\[8\]](#)

Ở Trường Sa, Trung Quốc đã xây dựng các hệ thống radar, nhà chứa và bãi đỗ cho khoảng 80 máy bay chiến đấu và 24 Tòa tháp lực giác có mái che di động ở trên đá Chấn Thập, Subi và Vành Khăn. Các chuyên gia quân sự cho rằng các cấu trúc này là các công sự để trí súng phòng không và tên lửa đất đối không (SAM) sẽ dùng để bắn hạ máy bay và tên lửa phóng tên. Các bước đi này cho phép Trung Quốc tiếp tục vươn ra, củng cố năng lực kiểm soát Biển Đông, nhưng không vi phạm phán quyết và không tạo nên phần lớn quy tắc liệt kê các quốc gia tranh chấp khác.

Sau phán quyết, Trung Quốc tỏ ra không ngại thách thức Mỹ với ba động thái: (1) bắt giữ thiệt bị lớn của Mỹ ở trong vùng biển của Phi-líp-pin ngoài đường chín đôn (tháng 12/2016); (2) công bố dự thảo sửa đổi luật an toàn hàng hải với nhiều quy định hơn chế độ hàng hải (2/2017); (3) máy bay Trung Quốc chặn máy bay của Mỹ ở khu vực xung quanh Scarborough (8/2/2017). Đáng chú ý, trong cùng thời gian này, Trung Quốc cũng gia tăng các hoạt động ở Biển Hoa Đông, thách thức năng lực kiểm soát của Nhật Bản ở khu vực xung quanh quần đảo Senkaku. Tháng 2/2017, Nhật Bản thông báo phải tăng gấp số lượng máy bay xuất kích để chặn sự xâm nhập

của không quân Trung Quốc. [\[9\]](#)

Tóm lại, điểm bìn trên thực địa cho thấy phán quyết phần nào có tác động kiểm soát hành vi của Trung Quốc. Dù có sự minh áp đảo đối với các bên tranh chấp khác, Trung Quốc cũng phải tính toán đến dư luận quốc tế tại thị trường nhậy cảm, tránh tạo cơ hội cho các cường quốc bên ngoài can thiệp sâu hơn vào khu vực. Tuy nhiên, với việc tiếp tục củng cố thế đứng chân và xây dựng các căn cứ quân sự và cơ sở hạ tầng căn cứ, Trung Quốc chủ động phô trương thanh thế, triển khai các hoạt động gây hấn, liên tục nghiêm trọng khi các điều kiện thuận lợi hội tụ tạo ra thời cơ mới.

Tiếp tục mấp mả với yêu sách

Tara Davenport cho rằng phán quyết của Tòa Trọng tài sẽ buộc Trung Quốc và các bên phải minh bạch hóa yêu sách theo hướng tuân thủ luật pháp quốc tế. [\[10\]](#) Tuy nhiên, các tuyên bố về phía chính phủ Trung Quốc liên quan đến phán quyết không những không làm rõ yêu sách mà còn tạo ra thêm những mấp mả mới, tạo cơ hội cho các đòi hỏi rằng liên hần.

[\[11\]](#)

Nhìn chung, phía Trung Quốc tiếp trung chốt vấn đề tính chính đáng của phiên Tòa và phán quyết, thay vì giải thích và bỏ qua yêu sách của mình từ góc độ pháp lý.

[\[12\]](#)

Hai vấn đề liên quan đến lập trình của Trung Quốc, gồm có Tuyên bố của Chính phủ Trung Quốc về chủ quyền và lợi ích ở Biển Đông ngày 12/7/2016 (gọi tắt là Tuyên bố 12/7) và Sách trắng của Quốc vụ viện về lập trình giải quyết tranh chấp giữa Trung Quốc và Phi-líp-pin ở Biển Đông ngày 13/7/2016 (gọi tắt là Sách trắng 13/7) thể hiện rõ những toan tính trên.

Hai vấn đề liên quan đến yêu sách ở Biển Đông với thành bản thành tố: (1) yêu sách chủ quyền đối với “các đảo khác nhau ở Biển Đông” (gọi tắt là Nanhai Zhudao), gồm có Hoàng Sa, Trường Sa, Đông Sa và Trung Sa; (2) yêu sách nội thủy, lãnh hải và vùng tiếp giáp “dựa trên” các đảo; (3) Yêu sách về vùng đặc quyền kinh tế và thềm lục địa “dựa trên” các đảo; (4) yêu sách “quyền lịch sử”. [\[13\]](#) Đây là liên đứu tiên Trung Quốc trình bày một cách thông minh và toàn diện các yêu sách bìn đảo ở Biển Đông với trình độ đó được đề cập đến từ nhiều vấn đề khác nhau.

Tuy nhiên, phân tích kỹ những văn bản này từ góc độ luật pháp cho thấy Trung Quốc tiếp tục sử dụng chiến thuật "đánh bòn sang ao", sử dụng cách để tiếp chung chung, các khái niệm không có nội hàm cụ thể để tránh sự mâu thuẫn của giới chuyên gia. Có ba điểm đáng chú ý trong cách cấu trúc hệ thống yêu sách của Trung Quốc. Một là

, Trung Quốc sử dụng danh từ chung "Nanhai Zhudao" hay "các đảo khác nhau ở Biển Đông" (gồm Trường Sa và Hoàng Sa, Trung Sa và Đông Sa), Trung Quốc nhòp nhèm, từ đó né tránh lập trình công khai và quy chế pháp lý của nhóm hoặc từng thực thể ở Trường Sa.

[\[14\]](#)

Trong Tuyên bố của Chính phủ Trung Quốc và Tòa trọng tài năm 2014, Trung Quốc khẳng định các thực thể ở Trường Sa là "đảo" có vùng đặc quyền kinh tế và thềm lục địa riêng. Điểm này đã bị Tòa Trọng tài bác bỏ.

Hai là, Trung Quốc không gọi "đường chín đôn" với yêu sách vùng biển và "quyền lịch sử". Mặc dù chưa bao giờ làm rõ bản chất của đường lưỡi bò, Trung Quốc hành xử như thể năm nay đòi hỏi chế quyền đối với tài nguyên trong vùng biển bên trong đường lưỡi bò. Trong các văn kiện công bố sau Phán quyết, Chính phủ Trung Quốc biện minh rằng bản đồ đường đứt đôn công bố năm 1948 có mục đích "từng cường quyền lý đối với các đảo mà Trung Quốc yêu sách ở Biển Đông". Viện trình Viện nghiên cứu Biển Đông ở Hội Nam Ngô Sĩ Tôn cũng cho rằng các "văn kiện này ám chỉ rằng đường đứt đôn là đường phân định lãnh thổ (đảo), chứ không phải toàn bộ vùng nước." [\[15\]](#)

Tuy nhiên, với việc nhắc lại yêu sách về "các quyền lịch sử" nhưng không làm rõ bản chất, nội dung và phạm vi của các quyền này, Trung Quốc để ngỏ các khả năng diễn giải khác nhau. "Các quyền lịch sử" chủ yếu để tiếp duy nhất một lần trong trong Luật về Vùng đặc quyền Kinh tế và Thềm lục địa của Trung Quốc năm 1998. Tuy nhiên, chưa rõ "các quyền lịch sử" vượt qua phạm vi của "các quyền đánh cá truyền thống" hoặc các quy định khác của UNCLOS.

Ba là, Trung Quốc cụ thể hóa nguyên tắc "đặt thông lệ biển", lấy các đảo ở Biển Đông là cơ sở chính để yêu sách nội thủy, lãnh hải, vùng tiếp giáp lãnh hải, vùng đặc quyền kinh tế và thềm lục địa của các đảo ở Biển Đông. Đáng chú ý, Trung Quốc không sử dụng các thuật ngữ "vùng nước lân cận" và "vùng nước liên quan" như trong công hàm gửi Liên Hợp Quốc năm 2009. Nguyên tắc "đặt thông lệ biển" đã được khẳng định trong Tuyên bố của Chính phủ Trung Quốc và kiến giải Phi-líp-pin và Trung Quốc (2014).

Việc tách biệt giữa yêu sách “nội thủy, lãnh hải và tiếp giáp lãnh hải” với yêu sách “vùng đặc quyền kinh tế và thềm lục địa” quy thuộc cho “các đảo ở Biên giới” đã khiến cho những điểm giữa rặng thềm có thể có quy chế pháp lý khác nhau. Tuy nhiên, một số học giả nhận định rằng với việc đòi hỏi “nội thủy” cho Trường Sa, Trung Quốc đã khiến cho việc vạch đường cơ sở thềm một cách phi pháp quanh nhóm đảo này (như Trường Sa và Hoàng Sa).

[\[16\]](#)

Ngày 21/9/2017, báo chí đưa tin Trung Quốc đã công bố khái niệm “Tả Sa”, bao gồm Hoàng Sa, Trường Sa, Đông Sa và Trung Sa, trong trao đổi với Bộ Ngoại giao Mỹ.

[\[17\]](#)

Có ý kiến lo ngại Trung Quốc sẽ vạch đường cơ sở thềm quanh “Tả Sa” và yêu sách các vùng biển liên quan.

[\[18\]](#)

Theo cách tiếp cận này, từng phạm vi các yêu sách này còn rộng lớn hơn đường lằn bờ.

Thực tế cho thấy, Trung Quốc tiếp tục gây sức ép buộc các bên liên quan dùng các hoạt động thềm dò dẫm khí trong vùng biển hợp pháp của họ. [\[19\]](#) Đáng ngại hơn, Trung Quốc tiếp tục ban hành các văn bản nội luật nhằm mồi chài phạm vi áp dụng

. Ngày 19/1/2017, Bộ Nông nghiệp Trung Quốc ban hành Lệnh

C
m đánh bắt
C
á
n
2017 áp dụng
cho

“các vùng biển của Biên giới” trị giá 12 tỷ USD, bao trùm cả các vùng đặc quyền kinh tế của Việt Nam và Phi-líp-pin. Dù theo sự đòi hỏi

A
n toàn
H

àng hải công bố ngày 14/2/2017 được áp dụng với “vùng biển thuộc quyền tài phán của nước Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa” bên cạnh “nội thủy, lãnh hải, vùng tiếp giáp, vùng đặc quyền kinh tế, thềm lục địa” (Điều 2). Dù luật

yêu cầu các tàu lớn nước ngoài phải nằm trên mặt nước và báo cáo hành trình cho các cơ quan chức năng của Trung Quốc khi đi vào vùng biển của Trung Quốc. Dù theo này cũng cho phép các cơ quan chức năng của Trung Quốc chặn các tàu nước ngoài đi vào vùng biển của Trung Quốc nếu cho rằng các tàu này làm ảnh hưởng đến an toàn và trật tự hàng hải.

[\[20\]](#)

Tòa án Tối cao của Trung Quốc cũng đưa ra các quyết định về từng công thềm

quyền của các Tòa án Trung Quốc trong việc xét xử các vụ phạm “vùng biển thuộc quyền tài phán của Trung Quốc” (8/2016 và 3/2017).

Nhìn tổng thể, mặc dù không có ý định nghiêm túc tuân thủ, Trung Quốc chưa có ý định rút ra khỏi hoặc thách thức UNCLOS một cách hệ thống và toàn diện. Trung Quốc không từ bỏ tham vọng để chiếm Biển Đông và xây dựng bá quyền ở khu vực, nhưng chưa dám chà đạp trọng trăn lên dõ luồn và bắt chấp mọi phàn nàn của quốc tế. Theo đó, Trung Quốc tiếp tục các thủ thuật vơ ngôn ngữ để “lách”, vừa tránh tạo ra vụ phạm trực tiếp với UNCLOS nhưng vẫn để mấp mấp có thể diễn giải theo nhu cầu cách.

Ngoại giao "xoa dịu"

Sau phán quyết, cùng với việc đi đầu chính lập trường và hạn chế các hoạt động gây căng thẳng trên thực địa, Trung Quốc chỉ định triển khai nhiều hoạt động tuyên truyền, ngoại giao để hạn chế tác động của phán quyết, định thời gian chính sách can thiệp của các cường quốc bên ngoài. Trung Quốc tiếp tục sử dụng chiến thuật “chia để trị”, vẫn định các nước thân Trung Quốc trong khi hàm dọa các nước liên quan đến tranh chấp để ngăn chặn việc hình thành một trăn chung chống lại Trung Quốc. Ngoại giao Trung Quốc được triển khai theo năm hướng sau:

Thứ nhất, tăng cường đối thoại và can thiệp với các nước liên quan trực tiếp đến tranh chấp Biển Đông, chủ yếu là Phi-líp-pin, Ma-lai-xi-a và Việt Nam. Trung Quốc biến tin chấp nhận đàm phán với Phi-líp-pin, [\[21\]](#) chỉ định “lùi một bước” cho phép người dân Phi-líp-pin tiếp cận bãi biển Scaborough để thúc đẩy tiếp xúc giữa hai bên và sử dụng các đòn bẩy kinh tế (các dự án đầu tư cơ sở hạ tầng, mở rộng thương mại, các khoản vay lãi suất thấp) để khuyến khích Phi-líp-pin đàm phán tay đôi, bỏ qua Phán quyết. Trung Quốc đón các chuyến thăm cấp cao của Tổng Bí thư Việt Nam Nguyễn Phú Trọng tháng 1/2017 và Thủ tướng Ma-lai-xi-a Najib Razak tháng 5/2017, qua đó nhận mạnh nhu cầu ổn định quan hệ và tăng cường hợp tác. [\[22\]](#)

Thứ hai, vẫn định các nước ủng hộ lập trường của Trung Quốc, ngăn chặn các nước khác công khai ủng hộ phán quyết và phê phán của Trung Quốc. Kể từ khi Tòa Trọng tài ra phán quyết về vụ kiện Biển Đông của Phi-líp-pin đến nay chỉ có 7 nước kêu gọi tuân thủ phán quyết, 33 nước công nhận phán quyết nhưng không kêu gọi

tuần th^đ, 147 n^đ trung lập và 5 n^đ công khai ph^đ phán quy^đ. [\[23\]](#)
Ch^đ có M^đ, Nh^đ, Ô-xtrây-li-a và Niu Di-lân ra tuyên b^đ chính th^đ cho r^đng phán quy^đ là chung th^đ và có tính ràng bu^đ v^đ pháp lý. Trung Qu^đ úp m^đ kh^đ n^đng thi^đ lập Vùng nh^đn di^đn phòng không (ADIZ) ở Bi^đn Đông n^đu b^đ đe d^đa. Có ý ki^đn cho r^đng B^đc Kinh ch^đ đ^đo b^đt gi^đ 9 xe b^đc thép c^đa Xin-ga-po đang trung chuy^đn qua C^đng H^đng Công đ^đ d^đn m^đt Xin-ga-po khi n^đđc này công khai phê phán lập tr^đng và hành đ^đng c^đa Trung Qu^đ.
[\[24\]](#)

Th^đ ba, r^đn đe các n^đđc liên quan, ch^đn các di^đn đàn đa ph^đng đ^đ c^đp đ^đn phán quy^đ. Trung Qu^đ c^đng can thi^đp m^đnh m^đ đ^đ Hội ngh^đ Á-Âu lần th^đ 11 t^đ ch^đc ngày 15-16 tháng 7/2016 t^đi Ulaanbaatar (Mông C^đ) không nh^đc đ^đn v^đn đ^đ Bi^đn Đông. Trung Qu^đ ti^đp t^đc “mua chu^đc” Cam-pu-chia và gây s^đc ép v^đi Lào đ^đ ng^đn ch^đn Hội ngh^đ B^đ tr^đng Ngo^đi giao ASEAN (AMM) h^đp cu^đi tháng 7/2016 ra tuyên b^đ chung trong đó có đ^đ c^đp đ^đn Phán quy^đ. Tuyên b^đ c^đa Ch^đ t^đch sau Cu^đc h^đp Di^đn đàn An ninh ASEAN (ARF) lần th^đ 23 di^đn ra ngay sau đó đ^đ đ^đng đ^đn Phán quy^đ. [\[25\]](#) Trung Qu^đ c^đng ti^đp c^đn Hung-ga-ri và m^đt s^đ n^đđc Nam Âu đ^đ ng^đn ch^đn EU ra tuyên b^đ chung v^đ Phán quy^đ. Trong trao đ^đi, quan ch^đc ở Brussels cho bi^đt đây là l^đn đ^đu tiên trong lịch s^đ Trung Qu^đ can thi^đp thành công vào quy trình chính tr^đ n^đi b^đ c^đa EU. [\[26\]](#)

Th^đ t^đ, ch^đ đ^đng hoàn thành đàm phán khung COC và b^đt đ^đu đàm phán n^đi dung th^đc ch^đt. Trung Qu^đ b^đt đ^đu có thái đ^đ tích c^đc h^đn t^đi Cu^đc h^đp các Quan ch^đc cao c^đp (SOM) ASEAN - Trung Qu^đ v^đ th^đc hi^đn Tuyên b^đ ơng x^đ c^đa các bên ở Bi^đn Đông t^đ ch^đc t^đ 13-16 tháng 8/2016 ở M^đn Châu (N^đi Mông, Trung Qu^đ). T^đi đây, hai bên đ^đt đ^đc th^đa thu^đn: (1) hoàn thành đ^đ th^đo khuôn kh^đ cho m^đt B^đ quy t^đc ơng x^đ vào gi^đa n^đm 2017, (2) thi^đt lập m^đt đ^đng dây nóng và (3) áp đ^đng B^đ quy t^đc tránh va ch^đm trên bi^đn (CUEs) đ^đi v^đi l^đc l^đng h^đi quân c^đa các n^đđc liên quan. Tuy nhiên, Trung Qu^đ v^đn ch^đa có quan đ^đm v^đ kh^đ n^đng m^đ r^đng áp đ^đng CUEs cho l^đc l^đng th^đc thi pháp luật trên bi^đn. [\[27\]](#)

T^đi cu^đc h^đp Nhóm Công tác chung ASEAN - Trung Qu^đ lần th^đ 19 v^đ th^đc hi^đn DOC và tham v^đn xây đ^đng COC (JWG-19) 27/2/2017, đ^đi di^đn c^đa Trung Qu^đ kh^đng đ^đnh COC là ti^đn trình gi^đa 11 bên, ch^đ không ph^đi nh^đ h^đp tác ASEAN+1, do đó các bên c^đn th^đo lu^đn m^đi v^đn đ^đ cùng nhau, m^đi s^đ can thi^đp t^đ bên ngoài hay s^đ đ^đng Tòa Tr^đng tài s^đ là “th^đm ho^đ” cho ti^đn trình DOC - COC. Theo đó, Trung Qu^đ lập lu^đn r^đng tái kh^đng đ^đnh vi^đc th^đc hi^đn DOC c^đn th^đc hi^đn song song v^đi tham v^đn xây đ^đng COC, tri^đn khai “hai bánh xe” cùng ti^đn, v^đa đàm phán COC, và h^đp tác th^đc t^đ ở Bi^đn Đông. [\[28\]](#) Tháng 5/2017, Trung Qu^đ và ASEAN đ^đt đ^đc th^đa thu^đn v^đ khuôn kh^đ COC. [\[29\]](#)

Câu hỏi đặt ra là liệu Trung Quốc có thực lòng muốn thúc đẩy COC hay đây chỉ là một động tác thiển cận chỉ để bác bỏ can thiệp từ bên ngoài vào tình hình Biển Đông. Theo Phó Giáo sư Wenjuan Nie (Hội viên Quan hệ Quốc tế thuộc Hội Ngoại giao Trung Quốc), COC không chỉ là ba trụ cột chính: (1) Trung Quốc phải hình thành quan điểm đa phương thay vì song phương truyền thống; (2) Trung Quốc cần ngừng các hành động gia tăng căng thẳng; (3) Trung Quốc cần làm rõ các yêu sách ở Biển Đông, và đảm bảo các yêu sách này phù hợp với luật pháp quốc tế. [\[30\]](#)

Thị nôm, chỉ động đờ xuất cả chế hợp tác giữa các bên tranh chấp trực tiếp ở Biển Đông. Tại Hội nghị Bắc Ngao cuối tháng 3/2017, Thủ tướng Ngoại giao Trung Quốc Lưu Chi Dân kêu gọi xây dựng chế hợp tác giữa các nước ven biển ở Biển Đông, song song với các chế hiên có, nhằm mục tiêu tăng cường tin cậy, thúc đẩy hợp tác và chia sẻ lợi ích trong các lĩnh vực như phòng chống và hạn chế thiên tai, tìm kiếm cứu nạn trên biển, bảo vệ môi trường và đa dạng sinh học, nghiên cứu khoa học và an toàn hàng hải. Chế này không liên quan đến giải quyết tranh chấp, mà chỉ yêu cầu thúc đẩy hợp tác chuyên ngành. [\[31\]](#) Ngoại phát ngôn Bộ Ngoại giao Trung Quốc Hoa Xuân Oánh sau đó giải thích thêm: việc đờ xuất chế này phù hợp với quy định UNCLOS về vùng biển nội địa, hội tụ các điều kiện “thiên thời, địa lợi, nhân hòa”. [\[32\]](#)

Điểm đáng nói là đờ xuất của Lưu Chi Dân đờc đờa ra trong bối cảnh Trung Quốc cả bên hoàn thành xây dựng chế sả hội tăng dân số và quân số trên các đảo nhân tạo ở Trường Sa.

Kết luận sau những điểm chính của Trung Quốc

Trái với nhiều dự đoán, tình hình Biển Đông trở nên “yên tĩnh” hơn sau phán quyết của Tòa Trọng tài. Phận ứng của Trung Quốc đối với phán quyết “nặng” về tuyên bố, những “âm thầm” hơn trong hành động. Nhìn chung, Trung Quốc ứng xử một cách thận trọng, điểu chỉnh cách giải thích yêu sách để tránh vi phạm rõ ràng với phán quyết, chấp thuận đờ nghị của Phi-líp-pin về việc tiếp cận bãi biển Scarborough, tránh các va chạm nghiêm trọng, đờng thời tăng cường can đờ song phương và đa phương để ổn đờnh tình hình. Những điểu chỉnh trên do nhu cầu nguyên nhân:

Thị nhậ, phán quyết của Tòa Trọng tài và phận ứng của quốc tế có tác đờng kiể

chính hành vi của Trung Quốc. Mặc dù tuyên bố rằng phán quyết là “sai trái và vô giá trị”, nhưng Trung Quốc buộc phải tránh các hoạt động gây hấn bất thiêt hại tới việc vi phạm lên hấn cái giá phải trả cho việc tuân thủ. Cụ thể, Trung Quốc buộc phải xuống nước, chấp nhận cho phép ngư dân Phi-líp-pin trở lại bãi biển Scarborough do Phi-líp-pin tiếp tục đòi hỏi của Trung Quốc về việc nội địa đàm phán với đối tượng không được tiếp cận phán quyết. [33] Việc Trung Quốc tiếp tục có hành vi xâm lấn trái với phán quyết sẽ tiếp tục đòi hỏi hậu quả tiêu cực cho nước này: (1) uy tín quốc tế của Trung Quốc bị ảnh hưởng; (2) các nước tranh chấp khác chịu sức ép trong nội bộ lên hấn phải chấp nhận quy định luật, thậm chí kiện Trung Quốc; (3) Mỹ, Nhật có thêm cơ hội tiếp tục hợp lực ủng hộ chính phủ Trung Quốc; (4) khả năng hình thành một trật tự mới để kiểm soát Trung Quốc.

Phiên Tòa và phán quyết làm cho các hoạt động vi phạm pháp luật của Trung Quốc trở nên khó khăn hơn. Cho dù nội địa mạnh mẽ đến thế nào, Trung Quốc phải kiểm soát trên thực địa và tiếp tục ra quyết định để tránh bị cô lập. Thực tiễn của Trung Quốc trong việc vận động các nước ASEAN chấp nhận “động thu 10 điểm” của Trung Quốc tại Hội nghị đặc biệt tại Côn Minh (14-15/6/2016) cho thấy giới hạn của ngoại giao công khai ép mang màu sắc Trung Quốc. Theo PGS Kuik Cheng-Chwee (chủ tịch Quốc gia Ma-lai-xi-a), Trung Quốc buộc phải điều chỉnh bất chính sách quyết đoán của Trung Quốc đã tạo ra những phần lớn làm bất ổn môi trường an ninh khu vực, tiếp đó đe dọa quá trình phát triển của Trung Quốc. [34]

Cụ thể hơn, GS You Ji (chủ tịch Macao) cho rằng phán quyết của Tòa Trọng tài đòi hỏi ba hướng nghiên cứu và lâu dài cho Trung Quốc, đó là: (1) phán quyết là một phần của trật tự thế giới dựa trên luật pháp mà một số nước ASEAN (Xin-ga-po) và phương Tây cần chú ý; (2) phán quyết bác bỏ tính chính danh của đường chín đoạn, làm suy yếu nền tảng cho yêu sách dựa trên quy định lịch sử của Trung Quốc; (3) phán quyết là cơ sở để các bên yêu sách khác hành động mạnh mẽ, thách thức yêu sách và các hoạt động trên biển của Trung Quốc. Với tác động đó, phán quyết của Tòa Trọng tài sẽ luôn là “vũ khí pháp lý lợi hại” để các nước gây sức ép, đẩy Trung Quốc vào thế phòng thủ mỗi khi quan hệ căng thẳng. You Ji cho rằng đây là lý do chính Trung Quốc quan tâm đến thúc đẩy đàm phán COC. [35]

Thứ hai, những điều chỉnh của Trung Quốc ở Biển Đông nằm trong thay đổi lên hấn trong ưu tiên của chính sách đối ngoại của Tập Cận Bình là thúc đẩy các dự án Vành đai và Con đường (BRI) [36] để tạo ra thế giới mới của Trung Quốc trong quan hệ quốc tế khu vực. Nhìn tổng thể tiếp tục tuyên ngôn, hành động trên thực địa để các sáng kiến ngoại giao, Trung Quốc đang hướng đến giảm căng thẳng ở Biển Đông và tính toán các cơ chế để ổn định nguyên trạng mới, tiếp tục điều kiện thuận lợi để tăng cường can dự, phát huy ảnh hưởng ở Đông Nam Á thông qua

các đòn bẩy kinh
trình phát triển cơ sở hạ tầng và kết nối kinh tế.

tự trong chúng

Theo Wenjuan Nie (Hội viên Quan hệ Quốc tế thuộc Hội Ngoại giao Trung Quốc), thẩm phán chính sách quyết đoán của Trung Quốc về Biển Đông sẽ làm hỏng đi chi phí lớn và vành đai và con đường, như hàng tiêu cực đến thành tích đi nội và đi ngoại của ông Tập. Ông này thẩm phán ba điểm yếu trong lập trình của Trung Quốc về vấn đề Biển Đông: (1) yêu sách của Trung Quốc là mập mờ và mâu thuẫn; (2) có sự khác biệt lớn giữa yêu sách đường chín điểm của Trung Quốc và UNCLOS; (3) yêu sách quyên lách sự của Trung Quốc không được UNCLOS và Phán quyết thẩm phán. Theo đó, chính sách quyết đoán về Biển Đông sẽ làm cho Trung Quốc bị cô lập về chính trị và ngoại giao, cản trở sáng kiến BRI, đường thi làm suy yếu "vũ khí đạo đức" của Trung Quốc. [37]

Thứ ba, những điều chỉnh trong chính sách Biển Đông của Trung Quốc còn do tác động của một số nhân tố nội bộ. Kết quả hội nghị Trung ương 6 của Đảng Cộng sản Trung Quốc, Tập Cận Bình đã công nhận vai trò lãnh đạo, trở thành lãnh đạo hạt nhân của toàn đảng và toàn quốc. Sau khi được bầu lên vai trò Tổng Bí thư Đảng Cộng sản Trung Quốc nhiệm kỳ hai, Tập Cận Bình tìm cách vận động việc xóa bỏ quy định về hai nhiệm kỳ đối với chức vụ Chủ tịch nước mới được quy định trong hiến pháp. Với việc vận động trong nội chính trị trong nước được công nhận, ông Tập không còn sự dè dặt về vấn đề Biển Đông để kích động tinh thần dân tộc. Bên cạnh đó, dưới sự tác động của sự sụt giảm giá năng lượng toàn cầu, các tập đoàn dầu khí của Trung Quốc không có động lực để thúc đẩy các dự án thăm dò và khai thác dầu khí ngoài khơi tốn kém và chi phí và rủi ro của chính trị cao.

Thứ tư, chính sách của các nước cũng có tác động nhất định đến hành vi của Trung Quốc. Việc Tổng thống Phi-líp-pin Duterte thay đổi chính sách theo hướng tìm kiếm giải pháp phán quyết và chủ trương "dàn hòa" với Trung Quốc đã buộc Bắc Kinh phải điều chỉnh hành vi theo hướng ôn hòa hơn. Quan trọng hơn, việc Donald Trump đắc cử Tổng thống Mỹ cũng khiến cho Bắc Kinh phải dè chừng hơn. Theo GS. Shi Yinghong (Hội viên Nhân dân về Bắc Kinh), tính bất định của Trump buộc các nhà lãnh đạo Trung Quốc phải hợp tác hơn với Mỹ để tránh các chính sách thù địch từ Washington. [38]

Thay đổi kết

Các động thái chính trị, ngoại giao và quân sự của Biển Đông cho thấy Trung Quốc không tiếp tục tham vọng được chiếm Biển Đông. Tuy nhiên, sự hội tụ của nhiều nhân tố bên trong và bên ngoài Trung Quốc kể từ giữa năm 2016 đã buộc các nhà lãnh đạo tại Bắc Kinh phải chấp nhận những điều chỉnh có tính chiến thuật để hạn chế tác động của Phán quyết, tránh sự chú ý của công luận quốc tế, đồng thời ngăn chặn các tập hợp lực lượng bất lợi cho Trung Quốc. Tuy nhiên, Trung Quốc vẫn tiếp tục đầu tư mạnh mẽ cho lực lượng hải quân, nâng cao năng lực của sự hội tụ cho các tuyến đường Hoàng Sa và Trường Sa, và chấp nhận nhúng nhèm trong yêu sách. Mặc dù có tác động làm giảm khu vực tranh chấp, qua đó thu hẹp không gian cho các hoạt động chấp pháp và dân sự của Trung Quốc, những phán quyết không có tác động đến các hoạt động quân sự, không ảnh hưởng đến sự mở rộng, tăng cường kiểm soát vùng biển, an ninh, chiến lược của Trung Quốc và Biển Đông. Quan trọng hơn, việc thiêu hủy các chướng ngại vật thì phán quyết cùng với sự thay đổi chính sách của Phi-líp-pin giúp Trung Quốc giành lợi thế chấp động trên bàn cờ ngoại giao và chiến lược của Biển Đông. Theo đó, tình hình Biển Đông tuy bình lặng trên mặt nhưng ẩn chứa nguy hiểm bởi sóng ngầm vẫn cuộn chảy mạnh mẽ. Biển Đông chỉ có thể ổn định nếu Phán quyết và các quy định của UNCLOS được tất cả các bên tôn trọng và thực thi.

Đỗ **Thanh Hải**, TS, Viện Nghiên cứu Biển Đông, Học viện Ngoại giao. Bài viết thể hiện quan điểm riêng của tác giả.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Allen-Ebrahimian, Bethany. "After the South China Sea ruling, China censors online calls for war." *Foreign Policy*, ngày 12/7/2016, <https://foreignpolicy.com/2016/07/12/after-south-china-sea-ruling-china-censors-online-calls-for-war-unclos-tribunal/>
2. Beech, Hannah. "Just where exactly did China get the South China Sea nine-dash line from." *Time*, ngày 19/7/2016. <http://time.com/4412191/nine-dash-line-9-south-china-sea/>

3. Beng, Kor Kian. "China and ASEAN to launch hotline, adopt code on encounters at sea." *The Straits Times*, ngày 17/8/2016.

4. "China calls for Cooperation mechanism among South China Sea littoral countries" . *People's Daily*, ngày 26/3/2017. <http://en.people.cn/n3/2017/0326/c90000-9195069.html>

5. "China denies reports of building on disputed shoal." *Reuters*, ngày 22/3/2017 . <https://www.reuters.com/article/us-southchinasea-china-philippines/china-denies-reports-of-building-on-disputed-shoal-idUSKBN16T0TZ>

6. "China proposes three-step vision for COC consultation: FM." *China Daily*, ngày 06/08/2017.

7. "China, Vietnam agree on closer cooperation." *Xinhua*, ngày 12/1/2017

8. "China: We respect Philippines' rights over Benham Rise." *CNN Philippines*, ngày 15/3/2017
.
<http://cnnphilippines.com/news/2017/03/15/China-respects-PH-rights-Benham-Rise.html>
.

9. Cheng-Chwee, Kuik. "Explaining the contradiction in China's South China Sea Policy: Structural Drivers and Domestic imperatives" . *China: An International Journal* 15, S .1, 2017.

10. Davenport, Tara. "Why the South China Sea Arbitration Case Matters (Even if China Ignores It)". *The Diplomat*, ngày 08/7/2016. <https://t>

hediplomat.com/2016/07/why-the-south-china-sea-arbitration-case-matters-even-if-china-ignores-it/

11. "Foreign Ministry Spokesperson Hua Chunying's Regular Press Conference on March 27". ngày 27/3/2017.

http://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/xwfw_665399/s2510_665401/t1449108.shtml

12. Gertz, Bill. "Beijing adopts new Tactic for S.China Sea claims." *The Free Beacon*, ngày 21/9/2017.

13. Hayton, Bill. "China after the South China Sea arbitration: Learning to live with UNCLOS?" *China Policy Institute: Analysis*, ngày 7/3/2017. <https://cpianalysis.org/2017/03/07/china-after-the-south-china-sea-arbitration-learning-to-live-with-unclos/>

14. Hunt, Katie. "Troop carrier seizure: Is China sending Singapore a message." *CNN*, ngày 30/11/2016.

15. "Japan doubles fighter jets deployed for scrambles against China," *The Japan Times*, ngày 26/2/2017

<https://www.japantimes.co.jp/news/2017/02/26/national/politics-diplomacy/japan-doubles-fighter-jets-deployed-scrambles-china/#.Wqn6nZNuZrY>

16. Ji, You. "De-escalating Tension in the South China Sea for Regional Stability and Cooperation". Tham luận tại Hội thảo Quốc tế về Biển Đông lần thứ 9, Hà Nội, Chí Minh, Tháng 11/2017.

17. Ku, Julian & Mirasola, Chris. "The South China Sea and China's "Four Sha" claim: New legal Theory, Same Bad Argument" . *Lawfare*, ngày 25/9/2017.

18. Ku, Julian. "Assessing the South China Sea Arbitral Award after One Year: Why China won and the US is losing" . *Lawfare*, ngày 12/7/2017. <https://www.lawfareblog.com/assessing-south-china-sea-arbitral-award-after-one-year-why-china-won-and-us-losing>

19. "Najib's working visit to China will boost economic growth." *The Star*, ngày 11/5/2017.

20. Nie, Wenjuan. "Xi Jinping's Foreign Policy Dilemma: One Belt, One Road or the South China Sea?" . *Contemporary Southeast Asia* 38, S 3, 2016.

21. "Negotiation between China, Philippines should move "step by step": China scholar" . *Xinhua*, 19/7/2016. http://news.xinhuanet.com/english/2016-07/19/c_135524358.htm

22. Panda, Ankit. "China, ASEAN comes to agreement on a Framework South China Sea Code of Conduct" . *The Diplomat*, ngày 19/5/2017.

23. Parameswaran, Prashanth. "Philippine Rejects conditional talks with China on South China Sea" . *The Diplomat*, ngày 20/7/2016. <http://thediplomat.com/2016/07/philippines-rejects-conditional-talks-with-china-on-south-china-sea/>

24. Rauhala, Emily. "Philippines says China has stopped chasing fishermen from contested shoal" . *The Washington Post*, ngày 28/10/2016. https://www.washingtonpost.com/world/report-filipino-fishermen-return-to-fish-shoal-contested-with-china/2016/10/28/51d51eb4-9cb3-11e6-b4c9-391055ea9259_story.html?utm_term=.d64f55556f59

25. Searight, Amy. "Impact of the South China Sea Tribunal Ruling". *Hampton Roads International Security Quarterly*, ngày 1/1/2017.

26. Seidel, Jamie. "China may ban submarines from East and South China Seas". *News.com.au*, ngày 21/2/2017

.
<http://www.news.com.au/world/asia/china-may-ban-submarines-from-east-and-south-china-seas/news-story/2fbfdefe37a93e3afafdbd0062106194>

27. Thayer, Carl. "Alarming Escalation in the South China Sea: China threatens force if Vietnam continues oil exploration in Spratlys". *The Diplomat*, ngày 24/7/2017.

28. "Update: China's continuing reclamation in the Paracels". *Asia Maritime Transparency Initiative*, ngày 9/8/2017

.
<https://amti.csis.org/paracels-beijings-other-buildup/>

29. "Who is taking side after the South China Sea ruling?". *Asia Maritime Transparency Initiative*, ngày 15/8/2016

.
<https://amti.csis.org/sides-in-south-china-sea/>

30. Yanmei, Xei. "China hardens position on South China Sea". *The Diplomat*, ngày 16/7/2016

<http://thediplomat.com/2016/07/china-hardens-position-on-south-china-sea/>

31. Yinghong, Shi. "An effect of Trump and more: The emerging Retrenchment of China" . *The Maritime Issues*, ngày 8/3/2018.

Zhang, Feng. "Assessing China's response to the South China Sea arbitration ruling". *Australian Journal of International Affairs*, 2017.

Bài viết được đăng trên [Tạp chí Nghiên cứu Quốc tế](#), Học viện Ngoại giao, Số 1 (112) Tháng 3/2018.

Trần Quang (gt)

¹ Xem thêm "Phán quyết của Tòa trọng tài Vĩ kiển Phi-líp-pin và Trung Quốc", ngày 12/7/2016, <https://pca-cpa.org/en/news/pca-press-release-the-south-china-sea-arbitration-the-republic-of-the-philippines-v-the-peoples-republic-of-china/>

^[1] Julian Ku, "Assessing the South China Sea Arbitral Award after One Year: Why China won and the US is losing," *Lawfare*, 12/7/2017, <https://www.lawfareblog.com/assessing-south-china-sea-arbitral-award-after-one-year-why-china-won-and-us-losing>

^[2] Emily Rauhala, "Philippines says China has stopped chasing fishermen from contested shoal" *The Washington Post*, 28/10/2016, https://www.washingtonpost.com/world/report-filipino-fishermen-return-to-fish-shoal-contested-with-china/2016/10/28/51d51eb4-9cb3-11e6-b4c9-391055ea9259_story.html?utm_term=.d64f5

[5556f59](#)

[3] Bill Hayton, "China after the South China Sea arbitration: Learning to live with UNCLOS?" , *China Policy Institute: Analysis*, 7/3/2017, <https://cpianalysis.org/2017/03/07/china-after-the-south-china-sea-arbitration-learning-to-live-with-unclos/>

[4] Cảnh sát biển hai bên cam kết hợp tác trên các lĩnh vực như đấu tranh và phòng ngừa ma túy và các tội phạm xuyên quốc gia khác, tìm kiếm cứu nạn, bảo vệ môi trường và ứng phó với các tình huống khẩn cấp, trao đổi thông tin và các hoạt động khác.

[5] "China: We respect Philippines' rights over Benham Rise," *CNN Philippines*, 15/3/2017, <http://cnnphilippines.com/news/2017/03/15/China-respects-PH-rights-Benham-Rise.html>

[6] "China denies reports of building on disputed shoal," *Reuters*, 22/3/2017, <https://www.reuters.com/article/us-southchinasea-china-philippines/china-denies-reports-of-building-on-disputed-shoal-idUSKBN16T0TZ>

[7] Bethany Allen-Ebrahimian, "After the South China Sea ruling, China censors online calls for war," *Foreign Policy*, 12/7/2016, <https://foreignpolicy.com/2016/07/12/after-south-china-sea-ruling-china-censors-online-calls-for-war-unclos-tribunal/>

[8] "Update: China's continuing reclamation in the Paracels", *Asia Maritime Transparency Initiative*, 9/8/2017, <https://amti.csis.org/paracels-beijings-other-buildup/>

[9] "Japan doubles fighter jets deployed for scrambles against China," *The Japan Times*, 26/2/2017, <https://www.japantimes.co.jp/news/2017/02/26/national/politics-diplomacy/japan-doubles-fighter-jets-deployed-scrambles-china/#.Wqn6nZNuZrY>

[10] Tara Davenport, "Why the South China Sea Arbitration Case Matters (Even if China Ignores It)," *The Diplomat*, ngày 08/7/2016, <https://thediplomat.com/2016/07/why-the-south-china-sea-arbitration-case-matters-even-if-china-ignores-it/>

[11] Sau khi Tòa trọng tài công bố Phán quyết, Trung Quốc tuyên bố không thừa nhận phiên tòa, không thừa nhận Phán quyết và không chấp nhận việc các nước sử dụng Phán quyết làm cơ sở đàm phán giải quyết tranh chấp biển.

[12] Về hình thức, có sự phân vai trong nội bộ Trung Quốc trong phát ngôn phản bác phán quyết. Lãnh đạo cấp cao của Trung Quốc, bao gồm Chủ tịch Tập Cận Bình và Thủ tướng Lý Khắc Cường, đưa ra các tuyên bố mạnh mẽ khẳng định quyết tâm bảo vệ chủ quyền, lãnh thổ. Chính phủ Trung Quốc, bao gồm Quốc vụ viện và Bộ Ngoại giao, phê phán Tòa Trọng tài, vô kiến, phán quyết và khẳng định chủ quyền đối với các đảo và các quần đảo biển theo UNCLOS và theo lịch sử. Ủy viên

Quốc vụ viện và Bộ Ngoại giao trình bày phẫn nộ. Các tổ chức chuyên môn, các hãng thông tấn báo chí và học giả Trung Quốc có thể bàn cãi hơn về các vấn đề pháp lý, chính sách.

[13] Tuyên bố của Chính phủ Trung Quốc về chủ quyền và lợi ích của Biển Đông (12/7/2016), phần III và Sách trắng của Quốc vụ viện về lập trình giải quyết tranh chấp giữa Trung Quốc và Philippines ở Biển Đông (13/7/2016), đoạn 70.

[14] Trong Tuyên bố 12/7/2016 và Sách trắng 13/7/2016, Trung Quốc chỉ đòi "ch

quyền” đối với các đảo, chỉ không nói là “chỉ quyền không tranh cãi” như các tuyên bố trước đây. Mặc dù đây chỉ là khác biệt về “tư tưởng”, học giả Trung Quốc Zeng Fang cho rằng việc bỏ cụm từ “không tranh cãi” là dấu hiệu sự “linh hoạt” hơn, sẵn sàng đàm phán với vấn đề chỉ quyền trên. Xem thêm: Feng Zhang, "Assessing China's response to the South China Sea arbitration ruling," *Australian Journal of International Affairs*, 2017, tr.5.

[15] Hannah Beech, "Just where exactly did China get the South China Sea nine-dash line from," *Time*, 19/7/2016, <http://time.com/4412191/nine-dash-line-9-south-china-sea/>

[16] Xie Yanmei, "China hardens position on South China Sea," *The Diplomat*, ngày 16/7/2016, <http://thediplomat.com/2016/07/china-hardens-position-on-south-china-sea/>

Một ví dụ khác là chỉ một tuần sau Phán quyết, *Tờ Nhật báo Quân đội Giải phóng Nhân dân Trung Hoa* đăng bài của Trung tâm Nghiên cứu Lý luận trực thuộc Trường Đảng xuất Trung Quốc nêu yêu sách các quyền bên ngoài khuôn khổ của UNCLOS, trong đó có ý tưởng coi Trường Sa là một quần đảo. Bình luận về quan điểm này, học giả

Ô-x-trây-li-a

Andrew Chubb cho rằng mặc dù quan niệm đó hoàn toàn không phù hợp với UNCLOS, nhưng nó cho thấy Trung Quốc đang tìm một yêu sách khác để chấp nhận hơn thay thế cho yêu sách đảo quần đảo.

[17] Bill Gertz, "Beijing adopts new Tactic for S.China Sea claims," *The Free Beacon*, 21/9/2017.

[18] Julian Ku, Chris Mirasola, "The South China Sea and China's "Four Sha" claim: New legal Theory, Same Bad Argument," *Lawfare*, 25/9/2017.

[19] Carl Thayer, "Alarming Escalation in the South China Sea: China threatens force if Vietnam continues oil exploration in Spratlys," *The Diplomat*, 24/7/2017.

[20] Jamie Seidel, "China may ban submarines from East and South China Seas," *News.com.au*

21/2/2017,

<http://www.news.com.au/world/asia/china-may-ban-submarines-from-east-and-south-china-seas/news-story/2fbfdefe37a93e3afafdbd0062106194>

[21] "Negotiation between China, Philippines should move 'step by step': China scholar," *Xinhua*, 19/7/2016, http://news.xinhuanet.com/english/2016-07/19/c_135524358.htm

[22] "China, Vietnam agree on closer cooperation," *Xinhua*, 12/1/2017 và "Najib's working visit to China will boost economic growth," *The Star*, 11/5/2017.

[23] "Who is taking side after the South China Sea ruling?" *Asia Maritime Transparency Initiative*, 15/8/2016, <https://amti.csis.org/sides-in-south-china-sea/>

[24] Katie Hunt, "Troop carrier seizure: Is China sending Singapore a message," *CNN*, 30/11/2016.

[25] Amy Searight, "Impact of the South China Sea Tribunal Ruling," *Hampton Roads International Security Quarterly*, 1/1/2017.

[26] Trao đổi giữa hai giới của Hội viên Ngoại giao và quan chức phụ trách đối ngoại của Liên minh châu Âu, 2/2017.

[27] Kor Kian Beng, "China and ASEAN to launch hotline, adopt code on encounters at sea," *The Straits Times*, 17/8/2016.

[28] "China proposes three-step vision for COC consultation: FM," *China Daily*, 06/08/2017.

[29] Ankit Panda, "China, ASEAN comes to agreement on a Framework South China Sea Code of Conduct," *The Diplomat*, 19/5/2017.

[30] Wenjuan Nie, Xi Jinping's Foreign Policy Dilemma: One Belt, One Road or the South China Sea? *Contemporary Southeast Asia* 38, Số 3, 2016.

[31] "China calls for Cooperation mechanism among South China Sea littoral countries," *People's Daily*, 26/3/2017, <http://en.people.cn/n3/2017/0326/c90000-9195069.html>

[32] "Foreign Ministry Spokesperson Hua Chunying's Regular Press Conference on March 27," 27/3/2017, http://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/xwfw_665399/s2510665401/t1449108.shtml

[33] Prashanth Parameswaran, "Philippine Rejects conditional talks with China on South China Sea," *The Diplomat*, 20/7/2016, <http://thediplomat.com/2016/07/philippines-rejects-conditional-talks-with-china-on-south-china-sea/>

[34] Kuik Cheng-Chwee, "Explaining the contradiction in China's South China Sea Policy: Structural Drivers and Domestic imperatives," *China: An International Journal* 15, Số 1, (2017).

[35] Xem thêm: You Ji, "De-escalating Tension in the South China Sea for Regional Stability and Cooperation," Tham luận tại Hội thảo Quốc tế về Biển Đông Lần thứ 9, Hà Chí Minh, 11/2017.

[36] Ban đọu, sáng kiến có tên là Mọt vành đai, Mọt con đọng. Năm 2015, đọ án đọ đọ tên thành Sáng kiến Vành đai và Con đọng, với nghĩa là gọm nhiọu vành đai và con đọng không nhọt thiọt phọi kọt nọi với nhau.

[37] Wenjuan Nie, tđđ.

[38] Shi Yinghong, "An effect of Trump and more: The emerging Retrenchment of China," *The Maritime Issues*, 8/3/2018.